

## آینه

سرمقاله

**سرمقاله**: «معنای آن اجتناب و این انتخاب»؛ **جواد دلیری**

دیروز مجلس شگفتی‌ساز بود... همان مجلسی که نمایندگان منتقدش با بهانه‌هایی که همگان می‌دانند به وزیران پیشنهادی پیشین رای‌اعتماد نداده بود به وزیر پنجم رای داد و آن‌هم با رای‌اعتماد بالا. اما معنای آن اجتناب‌ها- (رای استیضاح فرجی‌دانا و رای عدم‌اعتماد به نبلی محمودآبادی و دانش‌آشتیانی) و این انتخاب (رای اعتماد به محمد فرهادی) چه بود؟ از آن اجتناب‌ها تا این انتخاب چه گذشت و چه شد؟ ... رئیس‌جمهور به‌درستی روی یکی از جدی‌ترین مشکلات سیاسی ایران دست گذاشته است. مشکل امروز جامعه سیاسی ایران این است که ارزش تشخیص‌طلبی از «جمع» و «سازمان» و «حزب» و سایر هویت‌های جمعی، به هویت‌های فردی منتقل شده است، یعنی «چهره‌ها» و «فردها» و «فردیت‌ها» متمایز اهمیتی بیشتر از هویت‌های جمعی یافته‌اند و «نهضت بدون‌تشکل» از «نهضت متشکل» اهمیت و اولویت بیشتری یافته است.[...] شاغل‌ها، میزان‌ها و مترها در میدان سیاست ایران، حرفه، قابل لمس و پیش‌بینی نیستند و همین مساله باعث می‌شود تا کنش سیاسی در جامعه ما، مختصات و مشخصاتی متفاوت از آنچه در جوامع توسعه‌یافته دارد، داشته باشد.

## ایران

**سرمقاله**: «خروج از انصاف در نگاه‌های هسته‌ای»؛ **محسن کوهنک**

دولت روحانی در عرصه بین‌المللی و سیاست خارجی نمره خوب و قابل‌قبولی می‌گیرد. به این دلیل روشن که دیپلماسی دولت بالاخص وزارت خارجه در مهم‌ترین مساله سیاست خارجی یعنی چالش‌های مربوط به استفاده ایران از انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای، فعال و پویا عمل کرده... البته انتظار می‌رود که دستگاه دیپلماسی نگاه خود را به دیگر حوزه‌های روابط خارجی نیز معطوف کند.[...] امیدواریم بعد از مذاکرات هسته‌ای، وزیر امور خارجه زمان بیشتری برای تعامل با دیگر کشورها صرف کند.

## وقت امروز

**سرمقاله**: «سبکنازل رویاه»

همه خبرها را بازگشایی قریب‌الوقوع سفارت انگلیس در تهران خبر می‌داد... وزیر خارجه انگلیس از تجهیزات کامپیوتری گفته است که در دور جدید فعالیت انگلیسی‌ها در ایران باید در سفارت قرار داده شود. از سوی دیگر دلیل انتقال و کارگذاشتن این تجهیزات کامپیوتری را ماجرای حمله به سفارت در آذر ۱۳۹۰ می‌داند و گفته است «تجهیزات عملیاتی» سفارت انگلیس در این حملات آسیب دیده است. اما مگر در جریان حمله به سفارت انگلیس چه تجهیزات عملیاتی آسیب دید که انگلیسی‌ها می‌خواهند تجهیزات جدیدتری را وارد سفارت کنند؟



**یادداشت: «برای تصویرکردن جنایت علیه سایه‌پوستان بوجه نیست»؛ «ایزد مهر آفرین**
آنچه مدتی است در فرگوسن واقع در ایالت میسوری، غرب ایالات‌متحده علیه سایه‌پوستان درحال رخ‌دادن است،[...] این واقعیت را هم اثبات می‌کند سینیمای هالیوود آن‌طور که برخی از شبه‌روشنفکران داخلی می‌گویند جلوتر از جامعه حرکت نمی‌کند... شبه‌روشنفکران که به کنار، چرا آن‌ر دسته‌ا فیلمسازان ما که هر هفته درباره اهمیت فیلمسازی درباره منافع استراتژیک جمهوری اسلامی داد سخن می‌رانند و البته به واسطه این سخن‌پراکنی‌ها مرتب از این نهاد فرهنگی و آن نهاد سینیمای بوجه برای فیلمسازی خود فراهم می‌آورند، همت این را ندارند که شده یک فیلم کوتاه درباره اتفاقات چندسال اخیر آمریکا از تسخیر وال‌استریت گرفته تا حمله به عراق و افغانستان و زندان‌های ابوغریب و گوانتانامو بسازند؟ چرا یکی از این تهیه‌کنندگان که نام خود را مولف نهاده و البته به واسطه بوجه‌هایی که همیشه در اختیارشان است، کل دنیا را هم گشته‌اند در یکی از سفرهایشان به ینگه دنیا پای صحبت خانواده یکی از سایه‌پوستان این کشور نمی‌نشینند و حتی در قالب مستند اثری در نفی تبعیض‌نژادی در این کشور نمی‌سازند؟

### کیان

**سرمقاله**: «فقط یک جرقه لازم است»؛ **جعفر بلوری**
آیین‌الله نمر باقرالنمر، از علمای برجسته و رهبر شیعیان عربستان است که در سال ۲۰۱۲ به اتهام «اقدام علیه امنیت ملی» و «خیانت به پادشاه»! دستگیر و به‌تازگی به اعدام محکوم شده بود... این حکم در حد همان صدور حکم باقی خواهد ماند. خبرهای موقتی هست مبنی‌بر اینکه اعتراض‌های جهانی در پنج‌قاره جهان، سعودی‌ها را نسبت به عواقب اقدام چنین شخصیتی آگاه و در نتیجه منصرف کرد... صدور چنین احکامی بیش از هر چیز می‌تواند به‌دلیل ترس و وحشت باشد. ترس از اعتراض‌ها و در نتیجه، انفجار همان بشکه‌باروت. مناطق شیعه‌نشین عربستان و حتی سایر مناطق این کشور اما می‌توانند میزان چنین انقلابی باشند.

## دیپلماسی

# تهران؛ خیابان فردوسی، شماره ۱۹۸

**علی ایوبی**



عکس: فراتوش سناویدی

تش‌نژادی دولت خاتمی چنان جواب داده بود که حتی پذیرفته‌نشدن «دیوید ردوی» به‌عنوان سفیر انگلیس در تهران هم نتوانست فاصله تهران و لندن را زیاد کند و انگلیس در نهایت «ریچارد دالتون» را برای سفارت به تهران معرفی کرد تا روابط با تهران همچنان گرم بماند.

**احمدی‌نژاد؛ پایان دوران تنش‌زدایی**

در سال ۱۳۸۴ با تغییر دولت در ایران که با اختلافات ایران و غرب بر سر برنامه هسته‌ای هم‌زمان بود، روابط سیاسی دو کشور دچار تنش شد.

در دولت اول «محمود احمدی‌نژاد»، ماجرای بازداشت ۱۵ملوان انگلیسی که به اتهام « تجاوز به آب‌های سرزمینی ایران» بازداشت شده بودند سایه سنگینی بر روابط دو کشور انداخت. لندن خواستار آزادی ملوانان بود ولی با بی‌نتیجه‌ماندن درخواستش ماجرا به شورای امنیت کشیده شد. دولت انگلیس در این اقدام موفق به اجماع بر سر صدور قطعنامه محکومیت ایران نشد و سپس از آن «تونی بلر» در سخنانی مدعی شد: «چنانچه گفت‌وگوهای دو کشور برای بازگرداندن فوری ملوانان شکست بخورد، در آن صورت موضع انگلیس در قبال ایران به‌گونه‌ای فراینده سخت‌تر خواهد شد.» ۱۲روز پس از بازداشت ملوانان، «احمدی‌نژاد» در کنفرانسی، خبر آزادی ملوانان را اعلام کرد.

اما مهم‌ترین چالش میان ایران و انگلیس در دولت دوم «احمدی‌نژاد» صورت گرفت؛ حمله به ساختمان سفارت انگلیس در تهران. این ماجرا از داستان «باغ قلهک» شروع شد. باغی ۲۰هکتاری در شمال شهر تهران که «ناصرالدین شاه» قاجار تملک آن را در اختیار دولت انگلیس قرار داد. در سال۱۳۸۵، نمایندگان مجلس شورای اسلامی مالکیت دولت انگلیس بر این باغ را «غصبی و فاقد اعتبار» خواندند و از دولت انگلیس خواستند آن را به دولت ایران برگردانند. اما دولت انگلیس همچنان از باغ قلهک به‌عنوان اقامتگاه کارکنان سفارت و نیز دفتر شورای فرهنگی انگلیس استفاده کرد. در پاییز سال۱۳۹۰ شهرداری تهران به‌دلیل قطع درختان این باغ انگلیسی‌ها را یکمیلیارد۰۰۰میلیون تومان جریمه کرد. یک‌هفته بعد از این اقدام، وزیر دارایی انگلیس نیز از تحریم جدیدی علیه ایران یعنی تحریم بانک مرکزی خبر داد. چالش جدیدی میان دوکشور آغاز شد؛ مجلس نهم در ششم آذرماه ۱۳۹۰ طرح دو فوریتی کاهش روابط با انگلیس را تصویب کرد که طی آن دولت وقت ایران موظف

شد ظرف دو هفته روابط دیپلماتیک خود را از سطح سفیر، به کاردار تنزل دهد. دوزر بعد گروهی مقابل سفارت انگلیس در تهران در اعتراض به سیاست‌های انگلیس تجمع کردند. ابتدا تجمع آرام بود ولی کم‌کم جنب‌وجوش بین معترضان، منجر به بالا رفتن از دیوار سفارت و حمله به آن شد. آنها وارد سفارت شده و به پیشروی خود ادامه دادند و به زیرزمین سفارت رسیدند. در ادامه حمله به سفارت پرچم انگلیس را پایین کشیدند و به ساختمان و اسناد و مدارک و تجهیزات آن خساراتی وارد کردند. هم‌زمان نیز عده‌ای به باغ قلهک حمله کردند که به‌گفته «فارس» شش تن از کارمندان انگلیسی باغ قلهک که در محاصره دانشجویان قرار گرفته بودند، توسط پلیس دیپلماتیک آزاد شدند. پس از چندساعت کشمکش در نهایت حمله‌کنندگان با دخالت پلیس از محوطه و ساختمان‌های سفارت خارج شدند، اما در نخستین ساعات آغاز بحران، وزارت خارجه ایران با صدور بیانیه‌ای از برخی رفتارهای غیرقابل قبول معدودی از معترضان که با وجود تلاش نیروی نظامی و تقویت نیروهای حفاظت‌کننده از سفارت صورت پذیرفت، ابراز تأسف کرد و از مسؤولان امر خواستند تا اقدامات و بررسی‌های فوری و ضروری در این باره را به عمل آورند. اقدامات معترضان در خیابان فردوسی و منطقه قلهک عصبانیت دولت انگلیس را در پی داشت. آنها با اعلام تعطیلی سفارتشان در تهران، متقابلا دستور تعطیلی سفارت ایران در لندن را صادر کردند که به‌تبع آن به دیپلمات‌های ایرانی ۴۸ساعت فرصت دادند تا خاک این کشور را ترک کنند.

با تعطیلی سفارت‌خانه‌ها، سفارت سوئد در تهران و سفارت عمان در لندن به‌عنوان حافظان منافع انگلیس و ایران معرفی شدند. چندی بعد مقامات لندن ضمن درخواست عذرخواهی دولت ایران، مدعی پرداخت مبلغ یکمیلیون‌پوند از ایران به‌عنوان غرامت‌شدند. آنها دلیل این مبلغ هنگفت را تخریب، انهدام و ربوده‌شدن مواردی چون تابلوهای نقاشی ارزشمند، فرش، مبلمان، جواهرات، اشیای قیمتی، دستگاه‌های الکترونیک و چند خودروی اداری دانستند. در مردادماه سال۱۳۹۱ مقام‌معظم‌هبری در دیدار با فعالان دانشجویی به حادثه حمله به سفارت انگلیس اشاره کرده و گفتند: «در قضیه اخیر اشغال آن سفارت خبیث، احساسات جوانان درست بود، ولی رفتشان درست نبود.»

**روحانی: شروع دوباره**

سردی روابط بین دو کشور تا پایان دولت

«احمدی‌نژاد» ادامه داشت که با انتخاب «حسن روحانی» در ۲۴خرداد۱۳۹۲، «دیوید کامرون» نخست‌وزیر انگلیس انتخاب ملت ایران را به منتخب مردم تبریک گفت. این پیام را می‌توان اولین قدم برای ازسرگیری روابط دوکشور دانست. در شهریور همان سال «محمدجواد ظریف» وزیرخارجه ایران و «ولیم هیگ» وزیرخارجه وقت انگلیس در حاشیه مجمع عمومی سازمان‌ملل در نیویورک با هم دیدار کردند و در ادامه آن دیدار، ۱۶مهر در گفت‌وگویی تلفنی توافق کردند تا رابطه دو کشور به سطح کاردار غیرمقیم ارتقا یابد. در همین راستا در ۱۲آبان۱۳۹۲، وزارت خارجه‌های ایران و انگلیس، «محمدحسن حبیب‌الله‌زاده» و «آجی شارما» را به‌عنوان کاردارهای غیرمقیم در لندن و تهران معرفی کردند. در ادامه گرم‌شدن روابط، اول اسفند۱۳۹۲ تهران و لندن رسماً به وضعیت حفاظت منافع، پایان داده و اعلام کردند از این پس به‌صورت مستقیم و از طریق کارداران غیرمقیم خود روابط دوجانبه را دنبال می‌کنند. با طلوع آفتاب بهار سال۱۳۹۳ یخ‌های رابطه ایران و انگلیس بیش از سال قبل شروع به آب‌شدن کرد. «سایمون کس» مدیرکل سیاسی وزارت‌خارجه انگلیس و «جک استراو» نخست‌وزیر سابق انگلیس به‌عنوان رئیس‌گروه دوستی پارلمانی ایران-انگلیس در سفرهایی جداگانه به تهران آمدند. «مجید تخت‌روانچی» معاون اروپا و آمریکای وزارت خارجه نیز در اردیبهشت سال‌جاری در مصاحبه با «گاردین» اعلام کرد: «ایران آماده است تا به‌عنوان بخشی از یک توافق کلی برای بازگرداندن روابط دیپلماتیک میان ایران و انگلیس، در مورد پرداخت غرامت به این کشور به‌خاطر حمله به سفارت آن در تهران در سال ۲۰۱۱ مذاکره کند، اما به‌طور رسمی از انگلیس عذرخواهی نخواهد کرد.» و بالاخره در شهریور سال‌جاری دیدار تاریخی روسای دو دولت ایران و انگلیس بعد از ۳۵سال در سازمان‌ملل‌متحد در نیویورک اتفاق افتاد؛ «حسن روحانی» و «دیوید کامرون» در سازمان‌ملل‌متحد‌ست‌های هم را افشردند تا روابط دو کشور، وارد مرحله جدیدی شود. به‌گفته «کامرون» با این دیدار «تکه‌ای از تاریخ رقم خورد». اما شیرینی دیدار، ساعتی دوام نیاورد و نخست‌وزیر انگلیس در سخنرانی‌اش در مجمع‌عمومی سازمان‌ملل، ایران را متهم به حمایت از گروه‌های تروریستی کرد و مدعی شد: «ایران باید برنامه هسته‌ای و رفتارش با مردم را تغییر دهد».

این سخنرانی خشم تهران را در پی داشت و زمان بازگشایی سفارت‌خانه را مهم‌تر از گذشته کرد. تا پیش از این، ایران بارها اعلام کرده بود که عجله‌ای برای بازگشایی سفارت و فرستادن سفیر ندارد؛ عدم‌عجله‌ای که می‌توان انعکاس آن را در سخنان «وزیرخارجه انگلیس مشاهده کرد، جایی که او گفته بود: دربراره موارد فنی همچون تجهیزات مورد نیاز سفارت‌خانه و بخش‌های صدور روادید با طرف ایرانی رایزنی کردیم اما هنوز با مقام‌های ایرانی به توافق نرسیده‌ایم.»

حالا با توجه به عدم‌توافق هسته‌ای در موعد مقرر و تمدید مذاکرات باید منتظر نبود و دید چه زمانی اختلافات به حداقل می‌رسد و درهای سفارت‌ها چه زمانی به روی مراجع‌کنندگان باز می‌شود؛ به خصوص مراجع‌کنندگان ایرانی که برای تهیه ویزا باید رهسپار «ترکیه» و «امارات متحده عربی» شوند.

**نگاه**

### سایه‌سنگین مذاکره‌هسته‌ای برسر سفارت‌خانه‌ها

**علی بیگلری**
• کارشناس مسایل بین‌الملل

• بازگشایی سفارت‌خانه‌های ایران و انگلیس هرچند که درازا کشیده، اما نکته‌ای که وجود دارد این است که انگلیسی‌ها دیگر از بحث حقوقی ماجرا گذشته و اکنون کنسولگری‌های دوکشور شروع به کار کرده‌اند. بنابراین وقتی کنسولگری‌ها باز شده یعنی بالطبع مشکلات حقوقی آن بر طرف شده است. اما در مورد بحث سیاسی ماجرا و اینکه مبادله سفیر صورت بگیرد، این موضوع همچنان مبهم است. بعد از سخنان تند دیوید کامرون، کاملاً مشخص شد که این بخش سیاسی حداقل در زمان کوتاهی قابل تحقق نیست. از طرف دیگر چون هنوز مساله مذاکرات هسته‌ای به نقطه پایان نرسیده، طبیعی است بازگشایی سفارت انگلیس بستگی به روند مذاکرات بین ایران و ۵+۱ دارد. در خلال حمله به سفارت انگلیس مقداری از اموال این کشور آسیب دید، بعد آنها تقاضای معذرت‌خواهی رسمی از ایران کردند. این در حالی است که انگلیس در حال حاضر با مشکلات اقتصادی مواجه است و ایران هم کشور پولداری است که بازار کار آن خیلی وسیع و گسترده است و آنها علاقه‌مند هستند حتی‌المقدور شرایطی را به وجود بیاورند که سفارت‌خانه‌ها بازگشایی شود و هیات‌های بازرگانی نیز دوکشور رفت‌وآمد کنند و در پی آن سرمایه‌گذاری صورت گیرد. اما تأکید می‌کنم مشکل اصلی بر سر مسایل هسته‌ای است و بعد از کسب کرسی‌های کنگره آمریکا توسط جمهوریخواهان مقداری قضیه سخت‌تر شده است. اگر ایران نتواند در این مذاکرات به نتیجه مطلوب برسد، مشکل سفارت هم در جای خود باقی خواهد ماند. باید به این نکته اشاره کنم این شیوه بسته‌شدن سفارت‌خانه‌های ایران و انگلیس روابط ما با کشورهای دیگر را هم دچار مشکل می‌کند و آسیب جدی به مناسبات جهانی ما می‌زند، چنان‌که دیدیم سفارت کانادا هم حرکت انگلستان را تکرار کرد. هرچند شاید این موضوع که این مناسبات قدری خدشه‌دار شود، برای مقامات ما خیلی مهم نباشد. ولی اگر بخواهیم با دید مثبت به این مناسبات نگاه کنیم، قطعاً سستی این روابط آن هم با کشوری مانند انگلستان به حجت مناسبات ما لطمه خواهد زد و مقبولیت و محبوبیت ما در نظام بین‌المللی کاهش خواهد یافت. سال‌هاست اتحادیه اروپا به عنوان ۲۸کشور واحد‌گردهم آمده‌اند و یک نهاد بین‌المللی درست کرده‌اند که انگلستان کشوری قدرتمند در این اتحادیه است. چندروز پیش رئیس اتحادیه اروپا گفت اگر ایران مشکل پرونده هسته‌ای را حل نکند، ما از اعزام کارشناسان بازرگانی به این کشور خودداری می‌کنیم. دقت داشته باشید که در حال حاضر غرب مجموعه درهم‌تیده غیرقابل تفکیک است و ما اگر به مناقشه بر سر پرونده هسته‌ای‌مان با غرب پایان ندهیم، امکان اجرای مناسبات اقتصادی و سیاسی میسر نمی‌شود.

**ادامه از صفحه ۳**

### مسابقه برای امضای توافق با ایران پیش از جمهوریخواهان

در ایران، روزنامه‌های تندرو گفت‌وگوهای وین را به‌عنوان شکست توصیف کردند. «وطن‌امروز» در تیتز یک بزرگ یک‌کلمه‌ای خود نوشت: «هیچ»؛ تیتزر یک روزنامه محافظه‌کار کیهان نیز این بود: «کند» قابل اعتماد نبود؛ تحریرها تمهید شد... دیپلمات‌های حاضر در گفت‌وگوهای وین گفته‌اند که ضرب‌الاجل فوری‌تری در ششم ژانویه وجود دارد؛ وقتی که کنگره ایالات‌متحده برای اولین‌بار پس از انتخابات گردهم می‌آیند؛ انتخاباتی که در آن جمهوریخواهان کنترل سنا را به دست آوردند. پس از آن تاریخ، رهبران دموکرات دیگر نتوانست از به‌رای گذاشته‌شدن لایحه تحریم‌های جدید علیه ایران جلوگیری کنند. علاوه‌برآن، جمهوریخواهان فقط ۱۲ رای دموکرات‌ها را لازم خواهند داشت تا حق وتوی رئیس‌جمهور را [برای این لایحه] باطل کنند. تا حدود زیادی به همین دلیل است که ظریف می‌گوید که می‌خواهد تا قبل از پایان سال [میلادی] توافق بر سر چارچوب را به نتیجه برساند. «ایلان گولدنبرگ» که تا ماه پیش یکی از سیاست‌گذاران خاورمیانه وزارت امورخارجه [ایالات‌متحده] بود، می‌گوید اگر مذاکره‌کنندگان در دستیابی به توافق جامع‌ناتوان باشند، گزینه دوم نسخه ضاعفی از محدودیت‌کنونی علیه توسعه هسته‌ای ایران و تحریم‌ها خواهد بود. او که حالا مدیر امنیتی خاورمیانه و مرکز امنیت جدید امریکاست، می‌گوید: «را‌حل‌بهینه یک توافق جامع است، اما اگر آن ممکن نباشد، مذاکره‌کنندگان ممکن است توافق موقت قدرتمندتری با رفع تحریم‌های بیشتر و قدم‌های بیشتر برای محدودیت مساله هسته‌ای را انتخاب کنند.» او می‌افزاید: «کنگره ممکن است سعی کند چنین توافقی را پس بزند اما به احتمال بیشتر، تحریم‌هایی تصویب خواهد کرد که فقط در صورت نقض توافق، اجرایی خواهند بود. این کار باعث آشفتگی‌های جدی از طرف ایران می‌شود اما احتمالاً توافق را از مسیر خارج نخواهد کرد.»